

Om traditioner och traditionsbevarare

Bo Björheden, chef för Marinens Sjukvårdsskola men även regementets traditionsofficer, anser att traditioner och historia har ett värde för var och en och att värnpliktiga i allmänhet är intresserade av historia kring "Förband och Bygd".

TRADITION och ERFARENHET. Ända sedan den första bebyggelsen i vårt land har boplatser vid kusten försvarats. Än idag finns vid kusten rester av fornborgar och gamla fästen som minner oss om våra förfäders omsorger. Med dessa rader inleds idag en rekryteringsbroschyr för kustartilleriet, vilket väl illustrerar värdet som tillmäts traditionerna och bevarandet av dessa. Tradition härrör från latinets tradere som betyder överlämna, exempelvis en muntligt meddelad berättelse. Traditionalist är en person som högt värderar traditioner. Han är en traditionsbevarare enligt uppslagsbokens normer.

Mot denna inledning skulle befattningen som traditionsofficer vid KA 4 vara klar till sin allmänna innebörd. Jag tycker dock att arbetet och uppgiften kräver sin särskilda förklaring.

Då jag i slutet av 1974 i samband med Claes Sprakarns pensionsavgång tillfrågades om jag ville efterträda honom som regementets traditionsofficer kunde jag svara ja utan någon längre betänketid. Jag har alltid satt ett stort värde på det som förknippas med traditioner och har alltid funnit ett stort nöje i att ta del av Claes Sprakarns arbete som traditionsbevarare. Därför var det lockande att fatta ett snabbt beslut och få ett roligt uppdrag vid sidan av den ordinarie tjänsten.

Vilka traditioner finns eller borde finnas vid vårt regemente? Jag skall försöka att på några rader formulera ett svar på den frågan. Det är tacknämligt om läsaren vill föra fram egna synpunkter i denna viktiga fråga om vad som "rätteligen" borde höras till det traditionsbevarande området — jag är mycket tacksam för tips.

Traditionsobjekt

I kopplingen mellan förband och bygd finns ett av de självklara områdena för traditioners uppkomst och bevarande.

För mig som kustartillerist är det naturligt att låta kustfästningarna med sin historia, som utgör kustartilleriets förhistoria som vapenslag, vara ett exempel härpå. I Göteborgsområdet och på

västkusten med det stora antalet väl bevarade fästningar och äldre försvarsanläggningar finns en mängd objekt att uppmärksamma i det traditionsskapande och traditionsbevarande arbetet. Att fördjupa sig i ämnet "Göteborgs marina försvar från 1600-talet och till idag" och att ta del av kustfästningarnas historia och betydelse är för varje traditionsofficer oemotståndligt.

Enligt min mening har regementet och vårt vapen en god förankring i bygden även i våra dagar, varför det bör finnas många roliga och intressanta traditioner att återuppliva Mr_ kommande generationer. Dessa traditioner finns att upptäcka och bevara både i bygdens kultur och i dess näringslivs.

Dokumentation

Kustartilleriet som självständigt vapen och KA 4 som regemente har en relativt sett kort historia. Den genomströmning som sker av både personal och materiel är emellertid ansenlig. Då det gäller materiel går utvecklingen snabbt vilket gör att många modeller hinner passera inom även en begränsad tidsrymd.

Det ligger naturligtvis ett stort värde och ett krav i att både personhistoria och materielutveckling med anknytning till vårt vapenslag och vårt regemente blir tillvaratagen och dokumenterad.

Här har vår kamratförening en stor uppgift att fylla, förutom att vi kan njuta av den kamratliga samvaron, så utgör bland annat vår förening med sina medlemmar det levande arkiv varur traditioner och historia tas fram.

Dokumentation kan ske genom filmer, foton, berättelser, roliga minnen och historier. Jag vill därför vädja till var och en i vår förening att låta redaktionen eller traditionsofficeren få del av sådant material som är av intresse och som ni själva kan tillvarata, exempelvis foton, filmer och skriftligt material med anknytning till kustartilleriet, vårt regemente eller dess kamratförening. Varför inte använda några timmar en kväll till att sammanställa ett eget bidrag? Illustrera gärna med egna eller andras foton och sänd ditt bidrag till oss. Jag tror att redaktionen i framtiden har stor glädje och nytta av ditt material.

Särskilda traditionsobjekt

Vad finns inom vårt verksamhetsområde för händelser och platser som förtjänar särskild uppmärksamhet ur traditionsbevarande synvinkel? Om jag själv fick välja några exempel blev det först Nya Älvsborg. Anledningen till mitt val är att fästningen haft en så avgörande betydelse för vår landsända och vår stad. Jag tycker fästningen är ett traditionsobjekt med särskild lyskraft och styrka.

En plats med rika traditioner som jag också gärna väljer är Känso. Valet av Känso träffar jag med anledning av dels den marina anknytningen och det allvar som fanns bakom karantänanstaltens tillkomst men också med anledning av den charm som platsen bjuder idag.

Till sist som ett exempel från 1900-talet väljer jag Oscar II:s fort på Västerberget. Fortets bestyckning och personal utgör ett lockande studium för den artilleriintresserade. Den som har

egna erfarenheter eller kännedom om andras vad gäller denna plats och verksamhet, är välkommen med upplysningar till artikelförfattaren.

Går traditioner att sälja?

Jag har många gånger fått belägg för att våra värnpliktiga är mycket intresserade av vårt vapenslags och regementes historia.

I all utbildning är motivationen oeftergivlig om man vill uppnå ett bra resultat. Att motivera värnpliktiga att utbilda sig väl kan vara en svår uppgift. Den militäre läraren löser sin uppgift lättare om han bland annat skaffar sig kunskap om militär historia och tradition. Närliggande exempel härpå utgör sådana ämnesområden som strategi, taktik och teknik. Ofta blir avsnitten om "Förband och bygd" snävt behandlade eller glöms bort.

Istället för att dra nytta av den dokumentation som finns om äldre historia och tradition går vi gärna direkt på ämnet för dagen. Vi underlåter därmed möjligheterna som finns att skapa samhörighet och förståelse bland anställd personal och värnpliktiga. Min bestämda uppfattning är att traditioner går att sälja och bevis för det har under åren lagts fram av många, inte minst Claes Sprakarn.

Uppdraget?

Måhända har mina funderingar kring traditionens innehåll och betydelse inte helt övertygat läsaren om vad en traditionsofficer skall eller bör syssla med. Men jag hoppas ändå att jag med dessa rader i någon mån har lyckats klargöra den saken och att jag också i någon mån lyckats besvara den fråga som mött mig från kollegerna på regementet under senare tid nämligen — vad gör en traditionsofficer?

Slutligen upprepar jag min uppmaning till var och en som har idéer i detta ämne att låta höra av sig -välkommen med synpunkter!